(qui fit per duodecim Episcopos) aut certè probatâ sententiâ per LXXII. testes idoneos, qui tales sint, qui & accusare possint. §. 1. Et prius [r] ad sacra Christi quatuor Evangelia sacramenta præstent, quòd nihil falsum depromant: sicut nobis [a] Beatus Silvester tradidit, & Romana sancta videtur tenere Ecclesia. Et, si inter eos, quos damnandos esse dixerint homines, fuerit Episcopus, qui causam suam in præsentia Romanæ Sedis Episcopi petierit audiri, nullus super illum definitivam præsumat dare sententiam: sed omnino eum audiri decernimus.

[r] Zepherinus *Epist.* 1.

¶ CORR. ROM. [a] *Sicut nobis.*] Hinc usque ad dictionem, *Ecclesia*, non leguntur in Epistola Leonis manuscripta: habentur tamen apud Ivonem.

¶ PITH. [4] *Nullam.*] Hist. Britanniæ *p.* 160.

GRATIAN. „ SED hoc vel speciali privilegio de Clericis Romanæ Ecclesiæ intelligitur, vel propter improbitatem quorumdam; „ qui cùm non sint spectatæ vitæ, & scientiæ, in accusationem Ministrorum Dei repentè prosiliunt. Quorum verò vita adeò laudabilis est, ut omnibus imitanda appareat, de „ quorum assertione, nulla dubitatio nasci poterit, eorum testimonio duorum, vel trium testium quilibet jure convinci „ & damnari poterit.

AN REMEDIUM SIT DANDUM EI, QUI CAUSA DILATIONIS, VOCEM APPELLATIONIS EXHIBUIT.

QUÆSTIO VI.

GRATIAN. 1. *Pars.* „ SEQUITUR sexta Quæstio, quâ quæritur, quo remedio causa vitiata sublevetur: & si remedium illud sit „ dandum ei, qui causâ dilationis vocem appellationis „ exhibuerit. Causa verò vitiata remedio appellationis sublevari poterit. Unde ait

I. FABIANUS Papa ad Hilarium Episcopum, *Epist.* 3. *c.* 3. [a] [fortè an. 252. *Romæ.*]

Causæ vitiatæ remedium appellationis subveniat.

[a] Et in Decretis Sixti III. *c.* 2.

LIceat [1] [b] appellatori vitiatam causam remedio appellationis sublevare.

[b] Cod. Theod. *l.* 2. *tit. de appell. in interp. leg.* 15.

¶ PITH. [1] *Liceat.*] *l.* 15. C. *Theod. de Appell.*

Ansel. *l.* 2. *c.* 11. & *l.* 3. *c.* 88.

II. IDEM paulò antè. [fortè an. 252. *Romæ.*]

De eodem. PALEA.

Lib. 7. *Capit. c.* 333.

APpellantem [2] [c] non debet afflictio ulla, aut detentionis injuriare custodia.

Burch. *l.* 1. *c.* 148. Pann. *l.* 4. *c.* 121.

¶ PITH. [2] *Appellantem.*] Anianus *l.* 2. & 11. *Cod. Theod. de Appellat.*

[c] Sixtus *ibid.* Polyc. *l.* 1. *tit.* 7.

III. *Item* ANACLETUS Papa, *Epist.* 1. *in fine.* [an. 102. *Romæ ad universos Episcopos.*]

De eodem.

Ansel. *l.* 2. *c.* 11.

OMnis oppressus liberè Sacerdotum (si voluerit) appellet Judicium, & à nullo prohibeatur: sed ab his fulciatur, & liberetur. Si autem difficiles causæ, aut majora negotia orta fuerint, ad majorem Sedem referantur. Et si illic facilè discerni [d] non poterunt, aut justè terminari, ubi fuerit summorum congregata Congregatio [α], (quæ per singulos annos bis fieri solet, & debet) justè, & Deo placitè coram Patriarcha, aut Primate Ecclesiastica negotia [β], & coram Patritio secularia judicentur negotia in commune [e].

[d] *al.* decerni.

[e] *al.* communi.

¶ CORR. ROM. [α] *Congregatio.*] In vulgatis sequebatur, *Jub Metropolitano*: quæ sublata sunt, quia in nullo manuscripto neque in originali habentur, & in sequentibus verbis exponitur, coram quibus sit habendum concilium.

[6] *Ecclesiastica negotia.*] In Epistola legitur, *Primate Ecclesiastico, & coram Patritio Secularia, &c.*

IV. *Item* SIXTUS Papa I. *Epist.* 2. omnibus Rectoribus Ecclesiæ. [fortè an. 137. *Romæ.*]

Quisquis pulsatus fuerit, Apostolicam Sedem appellet.

[f] Ivo, *p.* 5. *c.* 2. Ansel. *l.* 2. *c.* 8.

SI quis [f] [3] vestrûm pulsatus fuerit in aliqua adversitate, licenter hanc Sanctam, & Apostolicam Sedem appellet, & ad eam, quasi ad caput, suffugium habeat, ne ipse innocens damnetur, aut Ecclesia sua detrimentum patiatur.

¶ PITH. [3] *Si quis.*] Vigner. *To.* 2. *Bibl. p.* 30.

V. *Item* GRATO [α] *Epist.* 1. [SIXTUS II. *c.* an. 258. *Romæ.*]

In gravioribus causis pulsati Apostolicam Sedem appellent.

[g] Julius Papa *Epist.* 2. *ad Orientales, c.* 2. Burch. *l.* 1. *c.* 144. Ivo, *p.* 5. *c.* 257. Pann. *l.* 4. *c.* 124. Ansel. *l.* 2. *c.* 12. Polyc. *l.* 1. *tit.* 7.

OMnes Episcopi [g], qui in quibusdam gravioribus pulsantur, vel criminantur causis, quoties necesse fuerit, liberè Apostolicam appellent Sedem, atque ad eam, quasi ad matrem confugiant.

¶ CORR. ROM. [α] *Grato.*] Sic est restitutum ex plerisque vetustis (nam in vulgatis erat, *Item Gregorius*) quamquam in Tomis Conciliorum hæc Epistola tribuatur Sixto II. illa verò, ex qua caput antecedens, Sixto I.

VI. *Item* MARCELLUS Papa, *Epist.* 1. ad Episcopos Antiochenæ Provinciæ. [an. 309. *Romæ in Syriam.*]

Ab omnibus appelletur ad Romanam Ecclesiam.

[h] Anf. *l.* 2. *c.* 7. Pann. *l.* 4. *c.* 125.

AD Romanam [h] Ecclesiam omnes Episcopi, qui voluerint, vel quibus necesse fuerit, quasi ad caput suffugere, eamque appellare debent, ut inde accipiant tuitionem, atque confecrationem [α]. Quod omnibus minimè convenit denegare Episcopis: sed absque ulla custodia, aut excommunicatione, vel damnatione, vel exspoliatione liberè ire concedatur.

¶ CORR. ROM. [α] *Atque consecrationem.*] In originali est, *ut inde accipiant tuitionem & liberationem, unde acceperunt informationem, atque consecrationem*: sed ob Glossam non est mutatum.

VII. *Item* VICTOR ad Theophilum Alexandrinum, *Epist.* 1. *c.* 3. [an. 186. *Romæ in Ægyptum.*]

Qui à proprio Metropolitano se gravari putaverit, majorem Sedem appellet.

[i] Julius *ibid. c.* 4. In Cap. Hadriani, *c.* 6. Polyc. *ibid.* Burch. *l.* 4. *c.* 144. Pann. *l.* 4. *c.* 126. Ivo, *p.* 5. *c.* 257.

SI quis [i] [4] putaverit se à proprio Metropolitano gravari, apud Patriarcham, vel Primatem Diœceseos, aut penes universalis Apostolicæ Ecclesiæ judicetur Sedem.

¶ PITH. [4] *Si quis.*] Julian. *Nov.* 115. *c.* 38.

VIII. *Item* ZEPHERINUS urbis Romæ Episcopus, *Epist.* 1. [an. 198. *Romæ in Siciliam.*]

Ad Romanam Ecclesiam, quasi ad matrem appelletur ab omnibus.

[k] Ansel. *l.* 2. *c.* 6.

AD Romanam [k] Ecclesiam ab omnibus, maximè tamen ab oppressis appellandum est, & concurrendum quasi ad matrem, ut ejus uberibus nutriantur, autoritate defendantur, & à suis oppressionibus releventur: quia non potest, nec debet mater oblivisci filium suum.

IX. *Item* JULIUS Papa in Decretis, sive in Rescripto ad Orientales, *c.* 22. [1] [an. 337. *Romæ in Orientem.*]

[1] In Epist. Lucii I. & in Conc. Carth. III. *c.* 10.

Quoties aliquis appellaverit, audientia sibi non denegetur.

[m] In Cap. Hadriani. Ansel. *l.* 3. *c.* 88. Ivo, *p.* 6. *c.* 326. *ex Lucio.*

PLacuit [m], ut à quibuscumque Judicibus Ecclesiasticis ad alios Judices Ecclesiasticos (ubi est autoritas major) fuerit provocatum, audientia non negetur.

X. *Item* IDEM cap. 30. [m] [an. 337. *Romæ in Orientem.*]

Injustè damnati, restitutionem; & oppressi, auxilium à Romana Ecclesia debent habere.

IDeò huic sanctæ Sedi præfata privilegia specialiter sunt concessa, tam de congregandis Conciliis, & Judiciis, ac restitutionibus Episcoporum, quàm & de summis Ecclesiarum negotiis, ut ab ea omnes oppressi auxilium, & injustè damnati restitutionem sumant: Et talia ab improbis ne præsumantur absque ultione, nec exerceantur absque damnatione.

Cùm ergo Zepherinus dicat ab omnibus esse appellandum, maximè tamen ab oppressis, & Marcellus scribat [Omnes Episcopi, qui voluerint, vel quibus necesse fuerit, appellare debent;] patet, quòd Accusato (sive gravetur, sive non) vox appellationis non est deneganda. Quidam tamen ita distinguunt, ut [volentes] ad consecrandos, [necessitatem patientes] ad oppressos referant, ut sit sensus; omnes, qui voluerint à Romana Ecclesia confecrationem accipere, & ab aliquibus impediuntur, eam debent appellare, quibuscumque in suis oppressionibus necesse fuerit ad eam suffugere, similiter vocem appellationis exhibeant, ut isti tuitionem, & illi confecrationem ab ea accipiant. Similiter & illud Zepherini distinguitur. [Ab omnibus est appellandum ad Romanam Ecclesiam;] intelligendum est, qui ab ea Confecrationem voluerint accipere, vel qui à Prælatis suis aliquam injuriam passi fuerint, maximè tamen ab oppressis. Secundùm primam interpretationem, oppressi intelliguntur aliquâ injuriâ affecti: juxta secundam verò, dicuntur à judice injustè condemnati. Secundùm hanc distinctionem, qui in aliquibus negotiis non ad relevandum, sed ad differendum, vocem appellationis exhibuerint, appellandi autoritatem non habent. Sed cùm scribat „ GRATIAN. 2. *Pars.*

XI. GREGORIUS IV. omnibus [5] per diversas provincias. [an. 835. *Romæ in Galliam, &c.*]

De causa appellationis cognoscere non licet, nisi ei, ad quem appellatur.

[n] Polyc. *l.* 1. *tit.* 7. Ivo, *p.* 5. *c.* 249. Ansel. *l.* 2. *c.* 19.

DEcreto [n] nostro vestram rogantes Charitatem mandamus, ut si aliquis (quod non optamus) suorum æmulorum, Aldricum Cenomanensis Ecclesiæ Episcopum accusare damnabiliter attentaverit; ut honoretur [α] [6] Beati Petri Apostolorum Principis memoria, Ecclesiæque Romanæ, cui præfuit, privilegium, nostri nominis autoritas; liceat illi post auditionem Primatum Diœceseos (si necesse fuerit) nos appellare, & nostra autoritate, aut ante nos, aut ante Legatos nostro [o] [7] ex latere missos juxta Patrum decreta suas exercere atque diffinire [8] actiones: nullúsque illum ante hæc judicet, aut judicare præsumat. Sed si quid (quod absit) grave, intolerandúmque ei objectum fuerit, nostra erit expectanda cenfura, ut nihil priùs de eo, qui ad sinum Sanctæ Ecclesiæ Romanæ confugit, & ejus implorat auxilium, decernatur, quàm ab ejusdem Ecclesiæ autoritate fuerit præceptum: quæ vices

[o] *al.* nostros.

suas ita aliis impertivit Ecclesiis, ut in partem sint vocatæ solicitudinis, non in plenitudinem potestatis. *& infrà.*

§. 1. Si autem (quod non arbitramur) à quoquam secus præsumptum fuerit; ab officio Cleri submotus, autoritatis Apostolicæ reus [p] ab omnibus judicetur: ne lupi, qui sub specie ovium subintraverunt, bestiali fœvitia quosque audeant lacerare: & quod sibi fieri nolunt, aliis inferre præsumant.

[p] *al.* injuriarum reus.

¶ CORR. ROM. [α] *Ut honoretur.*] Hinc usque ad vers. *autoritas*, addita sunt ex ipsa Epistola, quæ extat in Bibliotheca Dominicana, & videtur esse Gregorii IV. ex qua etiam sumptum est Caput, *nulli fas, dist.* 19. & apud Ivonem utrumque Caput simul habetur. Istius autem Aldrici (ut ex Catalogo Episcoporum Ecclesiæ Cenomanensis colligitur) mentio est in Concilio apud Sanctum Medardum, quod paulò post Gregorium IV. habitum fuit. Itaque defensio ipsi à Gregorio præstita profuit.

¶ PITH. [5] *Omnibus, &c.*] V. C. *dilectissimis Fratribus universis per Galliam, Europam, Germaniam, & per universas provincias constitutis.*

[6] *Ut honoretur, &c.*] Hæc absunt à V. C.

[7] *Nostro, &c.*] V. C. *nostros e.*

[8] *Diffinire.*] V. C. *finire.*

XII. *Item* cùm VIGILIUS Papa in Epistola ad Eleutherium, *c. ult.* dicat. [an. 538. *Romæ.*]

Judicia Appellantium ab eis sunt audienda, ad quos appellatur.

¶ Ansel. *l.* 2. *c.* 20. Polyc. *l.* 1. *tit.* 14.

QUi se scit [9] aliis esse præpositum, non molestè ferat aliquem esse sibi prælatum. Ipsa namque Ecclesia, quæ prima est, ita reliquis Ecclesiis vices suas credidit largiendas, ut in partem sint vocatæ solicitudinis, non in plenitudinem potestatis. Unde omnium Appellantium Apostolicam Sedem Episcoporum judicia, & cunctarum majorum negotia causarum eidem sanctæ Sedi reservata esse liquet; præsertim cùm in his omnibus ejus semper sit expectandum consultum: cujus tramiti si quis obviare tentaverit Sacerdotum, causas se non fine honoris sui periculo apud eamdem sanctam Sedem noverit redditurum.

¶ CORR. ROM.] Restitutum est Caput hoc Vigilio antiquorum exemplarium autoritate. Antea verò tribuebatur Julio; in cujus etiam Epistola prima habetur prior pars hujus Capitis usque ad vers. *ipsa namque*, (quemadmodum & apud Leonem *Epist.* 84. quod refertur supra, *dist.* 23. *c. quamquam & in cap. sequenti, qui sunt.*) & etiam sententia ceterarum partium.

GRATIAN. „ [r] *al.* Rothaldum. „ [s] In appendice Bibliothecæ sanctorum Patrum.

ITEM cùm Nicolaus Papa in Hincmarum Remensem Archiepiscopum invehatur, qui Rhotandum [r] Episcopum appellantem Apostolicam Sedem damnare ausus est, ita dicens [s]

XIII. IDEM NICOLAUS Papa I. [an. 865. *Romæ in Galliam.*]

De Remensi Archiepiscopo, qui appellantem Romanam Sedem judicare est ausus.

[t] Ansel. *l.* 2. *c.* 67. [u] *al.* revocavit. *orig.*

ARguta [t] Sapientia tua, utinam in bono accepta, fomitem judicii, & materiam depositionis adversus Rhotandum assumpsit, & ab itinere Apostolicæ Sedis removit [u], & continuatim Apostolicam Sedem appellantem damnavit, & carcerali custodiæ mancipavit. *& infrà.* §. 1. Privilegia tamen Apostolicæ Sedis vos oblivioni tradere nullatenus debuistis; quibus venerandi Canones judicia totius Ecclesiæ ad hanc deferri jubent. *& infrà.* §. 2. Hæc quippe [x] nos in Rhotando idcircò noveritis operatos, ut privilegia Sedis Apostolicæ, quæ malè à vobis violata videbantur, & à nobis tot impensis laboribus, vestra resistente contumacia, recuperari non poterant; autoritate Apostolica, & cana [α] Patrum deliberatione pristino tamdem genio, & proprio decorarentur honore.

[x] Ansel. *l.* 2. *c.* 85.

¶ CORR. ROM. [α] *Cana.*] Cùm anteà legeretur, *canonica*, emendatum sic est ex Epistola ipsa, quæ habetur manuscripta, & nuper est impressa in appendice Bibliothecæ: & in libro Ennodii pro Symmacho legitur, *cana miracula, & canum genium*, juxta illud Virgilii:

Cana fides, & Vesta, Remo cum fratre Quirinus,
Jura dabunt.

XIV. *Item* LEO Papa ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum, *Epist.* 82. al. 84. [an. 445. *Romæ in Macedoniam.*]

Quisque eam obedientiam Majoribus exhibeat, quam ab Inferioribus desiderat.

QUi scit se quibusdam esse præpositum, non molestè ferat aliquem sibi esse prælatum: sed obedientiam, quam exigit, etiam ipse dependat [y]: & sicut non vult gravis oneris farcinam ferre, ita non audeat alii importabile pondus imponere. Discipuli enim sumus humilis & mitis Magistri dicentis [y]: *Discite à me, quia mitis sum & humilis corde.*

[y] *Matth.* 11.

¶ PITH. [9] *Dependat.*] V. C. *pendat.*

GRATIAN. „ PATET ergo, quòd nulli appellanti sunt inducìæ denegandæ. Ceterum, si causâ frustratoriæ dilationis appellaverit, à Judice, ad quem provocatum fuerit, condemnabitur.

Tempus verò appellationis est ante datam vel post datam sententiam. Quoties enim quis se gravari senserit, liberè „ „ „ potest appellare. Unde ait

XV. SIXTUS Papa II. *Epist.* 1. ad Gratum Episcopum [z]. [c. an. 258. *Romæ.*]

Qui gravatur à proprio Metropolitano, Primatem, aut universalis Ecclesiæ Sedem appellet.

[z] Et Victor *Epist.* 1. & Julius sup. *ead. c. si quis putaverit* 7. [a] Polyc. *l.* 1. *tit.* 6. Ansel. *l.* 2. *c.* 9. & 11. Pann. *l.* 4. *c.* 126.

SI quis putaverit [a] se à proprio Metropolitano gravari, apud Primatem diœceseos, aut penes universalis Apostolicæ Ecclesiæ Papam judicetur.

XVI. *Item* FELIX II. ad Episcopos in Alexandrina Synodo congregatos, *cap.* 19. [an. 356. *Romæ in Ægyptum.*]

Romanam Sedem appellet, qui Judicem suspectum habet.

[b] Ansel. *l.* 2. *c.* 60.

QUoties [b] Episcopi se, à suis Comprovincialibus, vel à Metropolitana putaverint prægravari, aut eos suspectos habuerint; mox Romanam appellent Sedem, ad quam eos absque ulla detentione, aut suarum rerum ablatione liberè liceat ire: & dum prædictam Romanam matrem appellaverint Ecclesiam, aut ab ea se audiri poposcerint, nullus eos aut excommunicare, aut eorum sedes furripere, aut res eorum auferre, aut aliquam eis vim inferre præsumat, antè quàm eorum causa Romani Pontificis autoritate finiatur. Quòd si aliter à quoquam præsumptum fuerit, nihil erit, sed viribus carebit.

XVII. *Item* JULIUS Papa in Rescripto ad Episcopos Orientales, *c.* 30. [an. 337. *Romæ in Orientem.*]

De eodem. PALEA.

[c] Suprà *ead. c. ideò.*

IDeò [c] huic sanctæ Sedi præfata privilegia specialiter concessa sunt, ut ab ea omnes auxilium oppressi, & injustè damnati restitutionem sumant.

¶ CORR. ROM.] Est summa quædam Capitis recitati *suprà ead. c. ideò*: & habetur in vetustis exemplaribus, in quibus Paleæ esse non solent.

OPPRESSI, & se prægravari putantes intelliguntur „ GRATIAN. ante datam sententiam: injustè damnati, post datam sen- „ tentiam. Unde scribit „

XVIII. EUTYCHIANUS [10] urbis Romanæ Episcopus Episcopis per Siciliam, *Epist.* 2. *c.* 1. [an. 283. *Romæ in Siciliam.*]

Ante exitum causæ per appellationem recedere licet.

[d] Ansel. *l.* 3. *c.* 73. Polyc. *l.* 5. *tit.* 1. Ivo, *p.* 6. *c.* 336. Pann. *l.* 4. *c.* 100.

NOn ita [d] in Ecclesiasticis agendum est negotiis, sicut in secularibus. Nam in secularibus Legibus, postquam [11] vocatus quis venerit, & in foro decertare cœperit, non licet ei [12] ante peractam causam recedere. In Ecclesiasticis verò, dictâ causâ, recedere licet, si necesse fuerit, aut si se prægravari viderit.

¶ PITH. [10] *Eutychianus &c.*] V. C. *Felix Papa Anastasio & Ægyptiis.*

[11] *Legibus postquam.*] V. C. *postquam Legibus.*

[12] *Ei.*] Deest in V. C.

QUi verò ex contumacia Judicibus obtemperare no- „ GRATIAN. luerit, communione privetur. Unde „ 3. *Pars.*

XIX. IN CONCILIO MILEVITANO, *c.* 24. [an. 416. *in Numidia.*]

Excommunicetur, qui Judicibus suis obtemperare non vult.

[e] Pann. *l.* 4. *c.* 132.

QUisquis [e] probatus fuerit per contumaciam nolle obtemperare judicibus, cùm hoc primæ sedis Episcopo fuerit probatum, det literas, ut nullus ei communicet Episcoporum, donec obtemperet.

ITEM quòd post datam sententiam appellari possit, te- „ GRATIAN. statur dicens „

[f] Cod. Theod. *l.* 11. *tit.* 30. *in interpr. l.* 20.

XX. FABIANUS Papa Hilario Episcopo, *Epist.* 3. *c.* 2 [f]. [fortè an 252. *Romæ.*]

Non denegetur appellatio ei, quem in supplicium sententia destinavit.

[g] Anfel. *l.* 2. *c.* 11. Burch. *l.* 1. *c.* 148. Ivo, *p.* 5. *c.* 257. Pann. *l.* 4. *c.* 122.

LIceat [g] [13] etiam in criminalibus causis appellare: nec appellandi vox denegetur ei, quem supplicio [h] sententia destinarit.

[h] in supplicium. „ GRATIAN.

¶ PITH. [13] *Liceat.*] Anianus *l.* 20. *Cod. Th. de appell.*

QUOD paulò antè affirmat

XXI. IDEM *eod. cap.* [fortè an. 252. *Romæ.*]

Ante datam sententiam licet alicui appellare.

[i] Ivo, *p.* 5. *c.* 248. Anfel. *ibid.* Burch. *ibid.* Pann. *l.* 4. *c.* 120.

SI quis Judicem [i] adversum sibi senserit, vocem appellationis exhibeat.

POST datam verò sententiam, qui appellare voluerit, „ GRATIAN. intra quinque dies appellet, & intra eosdem, à quo provo- „ 4. *Pars.* cavit, literas Dimissorias accipiat, & intra eosdem, ad quem „ appellavit, iter arripiat. Unde sic statutum invenitur „